

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Segéd-szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér I.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

Háboru a kereskedők és gazdák közt.

Ne tessék oly háborura gondolni, a hol vér folyik. Csupán a beszéd árja dagadt meg és törte át a zsilipeket. Sándor Pál, a Selesinger Pollákovich-cég főnöke be akarja, jobban mondva: szeretné beírni a nevét a magyar históriába s mivel igen jó üzleteket kötött s lipótvárosi hazánkfiai közt óriási tekintélyre, mi több képviselőségre jutott, szeretlen ambíciójában nevét ragyogva szeretné látni. A cél elérésére eszközt választott: háborut indított a gazdák ellen.

Mit vétettek a gazdák a kereskedők ellen? Élni akarnak. Keserves, kockázatos munkájuk, rengeteg kiadásaik mellett nem akarnak koldulni. A földet, melyet apáiktól nyertek, meg akarják tartani a fiaiknak. S ezért merészeltek felszólalni a visszaélések ellen. A fedezetlen határidő üzlet ellen, mely a gazdákat legtöbbször veszedelembé döntötte. Az idegen búza ellen, a mely a mienket lenyomja és tökrereszi. Követelték és követelik a vasárnapi munkaszünetet, mely keresztény és emberi szempontból joga a munkásnak. Harcoltak és harcolnak és harcolni fognak a szövetségzek mellett, mert abban látják a jövőndő szociálpolitika emeltyűjét,

mely a társadalmat kiemeli az egyesek kezéből, megosztja a felelősséget, de megosztja a jövedelmet is.

Sándor Pál, illetőleg a merkantilisták mindennek hadat izennek Nem akarnak túrni ellenállást, mely diadalmas utjukban akadályul szolgálhatna.

Csak a mindennapi tapasztalokra hivatkoznak. Tekintsünk körül. Hazánkban melyik társadalmi osztálya emelkedik? A gazdák? A nagybirtokosokból kis birtokos lesz s azt a kicsinyt is agyonnyomja a ránehezedő teher. A kivándorlás honnan veszi áldozatait, ha nem az egykor gazdálkodókból? Amerika milliókat táplál ma már azokból. Az iparosok? Csenevésznek fülig adósságba merülve, buknak s a gyárak rabszolgáivá devalválódnak. A hivatalnok, a lateiner él a neki kiszabott gázsiból, gazdagodásáról azonban csak a dajkamesékben van szó.

Hát melyik osztály gazdagszik? Egyedül a kereskedő osztály. Gyors emelkedéssel földhöz ragadt szegény emberből vagyonos ur lett. Nagyságos úr, méltóságos úr, miniszteri, királyi tanácsos, Ferenc József-rend lovagja stb. A nagyapja 3—4 évtizeddel ezelőtt még valamelyik falusi szatócs üzletben gyufát árult, borrall kereskedett, aztán otthagya a falut, városi la-

kos, tekintélyes polgár lett belőle. Csak nézzünk szét, a kik a falut ismerjük, mekkora percent marad a falusi kereskedőből szegénynek, földhözragadtnak? Annyi, a mennyi a gazdák közül? Nagyon könnyű a felelet rá. Ők pedig azzal válaszolnak, hogy ügyesek voltak, fáradtak, vesződtek. De van e agrárius, a ki a tisztességes munka gyümölcsét irigyelni túllik? Nem! csupán a visszaélések ellen, a kizsákmányolás, a tisztességtelen irányzat ellen, szállanak síkra. Meghozták-e az áldozatot a polgári erényekben, a haza iránt való kötelességek teljesítésében? Hallgassuk meg, kik beszélnek németül nálunk? A kereskedők. Pedig magyar városban, magyar szívű, magyar lelkű emberek közt laknak. Teremtettek-e magyar ipart? Hiszen a külföldről vásárolják, a mit lehet. A Tisza-kormány s az utána következő merkantil liberális kormányok egész seereg törvényben hozták meg a kedvezéseket a kereskedő-osztálynak s ugyanakkor nyomták, terhelték a gazdaosztályt. E jótéteményekért vajmi keveset kapott az ország cserébe.

És mégis Sándor Pálék fujják a riadót, szervezik csatasorba a kereskedőket. No majd meglátjuk. A gazdák sem feledkeznek meg erejükéről.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Édes anyám...

*Édes anyám, kérve kérlek,
Vegyd el a gyöcsöt szemfedőnek,
Aho gy mérik, aho gy kapod,
Nem érem meg a holnapot.*

*Édes anyám, de még ma most
Keress fel azt az asztalost,
Ki koporsót mér és csinál,
A mely örök álmat kínál.*

*Édes anyám, visszajövet,
Rendeld aztán egy sarkövet,
Az legyen csak ráírva:
„A szerelem vitt a sirba.“*

Soós Lajos.

A mézeskalács huszár.

Kissék a gyermeket felültették a nagy láda tetejére. Fiu volt, álmatag fekete szemű, s a báránnyőr bundából nem is látszott ki belőle egyéb — no meg a kis vörös, zömök keze, a miben egy mézeskalács huszárt szorongatott. Az anyja ott sürgött forgott a portéka körül, ép

olyan fekete szeme volt, mint a kis fiúnak, olyan álmos, de mintha mindig szomorut, valami nagyon szomorut álmódnék. Körül-körül zsbongott a népség, a komédiások verkliztek, fázósan borzolta tollát a szegény papagály, a majom meg szinte vacogott mellette. Keserű sorsuk miatt egymásra voltak mérgesek, mintha a maga bajának a másik lett volna az oka. A produkciókor ráadták a kis bélet vörös dolmányt. A kis dolmány melegét adott testének, s a jövőv érzés alatt aztán vigan szalutálgatott a bámesz bublikumra, a papagály hajtogatta bóbítás fejét és húzta, húzta örökké a csziót, hogy bele nem szédült. A papagályos gyermek arca azonban abban az arányban szélesedett és vált mosolygóbbrá, minél inkább hajtogatta magát a tarka madár. Hullott, hullott a pénz, a csörgő nickel huszasok és a jó Istenke odafönt megbólintotta a sugaras fejét: ugy, ugy, váljk be a jövendőlés, könnyet szárit kényeret ad a csörgő nickel huszas...

Kissék előtt is elvonult a papagályos menet a majom és a sok-sok látni való. Marczika elszórakozott rajtuk, de többet nézegette a huszárt. Le nem tette volna egy világer.

Mindjárt a papagályos gyermek után a tolakodó asszonyok és emberek között egy furcsa kis leány következett. Marczika majd az hitte, hogy az is komédia, csak mikor az arcát feléjük fordította ismerte meg, hogy a Péteri tisztartóék Micije. De olyan furcsán állt neki a piros bóbít és a nagy másli a nyakán. A vékony sápadt arcoskájja egészen elveszett benne, csak a csunya szeplők viritottak az orra körül. Szeme a Marczika huszártján akadt meg és önkéntelen felkiáltott:

— Jaj de szép!...

A cseléd, a ki kézenfogva vezette, megrántotta a karját:

— Jól viselje magát mert megmondom az apjának...

És Micike ijedten csukta be keskeny szájszéleit, amelyeknek az volt a kötelességük, hogy mindig hallgassanak. Kis szive megdobbant a fenyegetéstől, hogy szinte halgatni lehetett a prémes bársony kabátján keresztül.

A cseléd ott állott meg a sátor előtt, hangosan trécselve a barátnőivel, Marcika, a ki halott, látott mindent, óvatosan a nagy láda tulső szegletére csuszolt, s a huszárral megérintette a kis leány vállát.

Hirtelen futott mindez a lelkén keresztül. Az édesapja jutott eszébe, a mikor ő neki szól gorombán, s az, hogy milyen jól esnék neki, ha valaki olyankor azt mondaná: tessék s megvizsgálatná egy szép huszárral.

A kis leány szeme is felragyogott, de a nyakát szégyenlősen behúzta a kabátjának nagy gallérjába.

Marczika valóságos néma játékot rögtönzött, míg a kis leányt rá tudta venni, hogy elvegye az ajándékot. Epen jókor, mert a cseléd megindult s vitte tovább a Micikét. Alig volt annak annyi ideje, hogy a drága kincset a zsebébe rejthesse.

Már esteledett. Ilyen késő ősszel hamar leszál a sötétség, lopva jön, s aztán egyszerre ráborul mindenre. Még kocsival se lehet előre szaladni, mérföldekre lép egy-egy ugrásával, mint a mesebeli szes boszorkány, hogy a kendője alá kapja az apró játékszeret, a mozgó bábokat, kik magukat embereknek nevezik.

Mai lapunk 4 oldal.

öröm és meghatottság könnyei csillogtak. Valóban a szülők méltányolhatják csak igazán azt a nagy áldást, melyben a kongregáció részesítette gyermeküket.

A felvétel napjának délutánján a kongregáció szépen sikerült ünnepélyt rendezett a főgimnázium dísztermében. Az ünnepély programja szavalatok, felolvasás, beszéd és énekszámokból állt. Ez ünnepélyen is megjelent Mayer Károly apátkanonok is ismét megható beszédet intézett az ifjúsághoz. Jelen volt Scenzy Győző igazgató, a tanári kar s a helybeli papság több tagja s az ujonnan felavatott ifjak szülői: Kazay alezredes, Pausch Rafael ipar isk. igazgató, Havranek Lajos stb.

Megyéspüspökünk névnapja. Annak az őszinte szeretetnek és ragaszkodásnak, mely megyéspüspökünket magas hivatalának elfoglalása óta körülvezi, megható példáját láttuk tegnap és ma, midőn a főpásztor névünnepeit ünnepelte. Az ő öröme hiveinek is öröme, az ő boldogsága hiveinek is boldogsága. Tegnap este a honvédeknek Frycaj Richard vezérése alatt szerenádokat adott a püspökség előtt, melyen körülbelül egy óra alatt szebbnél szebb darabokat játszottak. A tisztikar tagjai pedig Gaudernak József altábornagy vezérése alatt testületileg üdvözölték a püspököt. Azt talán mondanunk sem kell, hogy a kedves alkalom a legszivesebb kölcsönös jókívánságok kiváltására szolgált. Ugyanekkor tisztelettel a Polgári Dalkör s Medgyesy József karmesterük vezérése alatt szebbnél szebb dalok elénekésével ünnepelte a főpászort. Fekete Géza a dalkör elnöke pedig ékes szavakban adott kifejezést a Dalkör érzelmeinek. Ma személyesen s a kitett iven városunk előkelői közül számosan üdvözölték a nemeslelkű egyháznagyot, hogy a Mindenható egyházmegegyék és hazánk javára életét minél hosszabbá és boldogabbá tegye.

Április 11. A Bánfj-kormány egyetlen tényével örökítette meg nevét, mikor az április 11-ét nemzeti ünnepé tette. A gyermekereg, a melyet a kellemes tavaszi napokban, a lapadázás és bilinckezés idején szünnapjal ajándékozott meg, örökre hálás lesz érte és szíves örömmel elfelejtí neki az ischli klauzúrát és egyéb büneit. Hogy azonban március 15-két nem szorította ki, mint a hogyan a feketesárga lelke szerette volna — azt évről-évre örömmel tapasztaljuk. Egyébként örömmel mentek el a templomba és örömmel imádkoztak azért, hogy adjon a mindenható Ursten ennek a szegény Magyarországnak derék, becsületes államférfiakat, a kiknek szívében él az ősök szellemének tisztelete, a kik a keresztény Magyarországról cselekedni, ha kell, áldozatot hozni is képesek. Az istentisztelet után rövid szavakkal ezt magyarázták a tanférfiak is az ifju seregnek, aztán hazaküldötték őket örülni a fésülő tavasznak, az életnek és szabadságnak.

Új óvoda. Mantz Jánosnak, városunk boldogemlékű és sokaktól áldott polgárának nemeslelkűsége halála után új életre ébred. Jelentős vagyonának egy tekintélyes részét jótékony célra hagyta. Többek közt a Viziváros apró kisdéideire is gondolt s óvodai neveltetésüket lelken viselve biztosította egy intézet felállítását, illetőleg annak fenntartását. Hosszu vajadás után a terv a megvalósulás stádiumába jutott. A mérnöki hivatal elkészítette az épület terveit, a melyek szerint városunk valóban impozáns s a célnak mindenképp megfelelő intézmény birtokába jut. Az épület a régi városi kórház telkére kerül s annak a könyök- és kórház-utcát érintő sarkára jut. Maga az óvó iskola a kórház-utcará néz. Egy 10 méter hosszú, négy ablakos tanterem, ugyanakkora játszóterem, azontul fürdőszoba, széles folyosók a modern pedagógiai követelményeknek megfelelőleg szolgálnak a nemes célt. Az óvónő 2 szobás lakása, valamint a dajka lakása a könyök-utcará néznek. Az intézetből kivezető lépcső tágas udvarra visz, a hol az apróságok kedvükre loagnak játszva művelődni és tanulni.

Az épület sarkát egy pompás márványtábla díszíteti, a mely a nagy jótevőnek, Mantz Jánosnak emlékét örökíteni meg a hálás utókor számára. A mérnöki hivatal tervei szerint az építés 38 ezer koronába kerülne (eredetileg 26 ezer koronát szánták rá). Az ügy már az áprilisi közgyűlés színe elé kerül, a mely ha elfogadja, kiírják a pályázatot s néhány hét múlva, valószínűleg még június elején az építés is megkezdődik s november elején a kilitások szerint át is lesz adható a közforgalomnak. Tekintve azt, hogy az ügy élén Alaghy Dezső áll az ő fáradhatlan kitartásával és energiájával, mi bizton reméljük a tervek megvalósulását.

Hymen. Cselkőlehotai Cselkő Jenő, Trenccsen vármegye járási főszolgabírája f. hó 25-én tartja esküvőjét a pozsonyi székesegyházban Kneusel-Herdiczka Vilma kisasszonnyal, néhai lovag Kneusel-Herdiczka Adolf nyug. cs. és kir. ezredes és feleségének, szül. Kaposztalvai Lányi Ionának leányával, lovag Kneusel-Herdiczka Aladár a helybeli cs. és kir. tizedik huszárezred főhadnagyának húgával.

A zenekedvelők hangversenye. Minden habozás nélkül beismerjük, hogy ennyit nem vártunk a zenekedvelőktől. Készséggel aláírjuk azt a véleményt, hogy a f. hó 9-én, a Szent-István teremben tartott hangverseny az évad legsikerültebb hangversenye volt. A mult keserű csalódásai után jól esett látnunk, hogy a Zenekedvelők Egyesülete nem szépenemlényű kezdők és zenei tehetségek magasabbra hivatottársulata. — Mikor a műsort először olvastuk, kétkedve latolgattuk a nehézségeket, amiket a műsorban jelzett kiváló zeneművek betanulásakor zenekedvelőinknek le kell győzniök. Ilyen zeneművek tökéletes előadása csak ott lehetséges, ahol legalább 40 elsőrangú zenész van. Azt hittük, hogy 20 sincs. A hangversenyt tapasztaltuk, hogy van. Az volt a véleményünk, hogy 10—15 első és ugyanannyi másodrangú zenész erejéhez mért dolgokra készülnek, s me! Minden tulzás nélkül mondhatjuk, hogy az egész közönséget meglepte az az eredmény, az a fejlődés, aminek eredményét a 9-iki hangverseny alkalmával az egyesület bemutatta. Ebben az eredményben Havranek József polgármesternek, mint elnöknek és Fricay Richardnak mint karmesternek elvitáztatlanul sok érdeme van. — A hangverseny az „Egmond nyitány”-nyal kezdődött. Ez és a 3 pont volt az, amelyhez legtöbb karmesteri ügyesség kellett. Nem mondtunk újat, amikor konstatáljuk, hogy az orkesztáris zenében Fricaj karmagy városunk kapacitása, sőt az ország karmesterei között is első rangú tekintély. Aki az említett két zenemű betanulási és betanítási nehézségeit ismeri, az készséggel el fogja ismerni úgy a szerepiök, mint a karmester tehetségét és ügybuzgóságát. Amig ez a két szám inkább csak hatalmas méretek, mesteri hangszereléseikkel és páratlan változatosságukkal értek el hatást, addig a műsor 2. pontja alatt jelzett „Solvejg dala” és „La Gavotte des Poupées.” Grieg és Mascagni vonós hangszerekre irt két bájos zeneművel valóságos elbájolták a hallgatókat. Legnevesebb hatást ért el az ugynevezett „Magyar zenevezetel”, amely talán minden, csak nem magyar. Még a hársak alatt címűben, nagy jóakarattal akadunk némi magyar zamatra; de a másik kétfőben ebből éppen semmi sincs. Nem is arattak valami nagy sikert s csak rontották az előbbi szép hatást. A hangversenyt bankett követte. Mindössze 88 jelentelt vendég volt, s mikor Cserveny vendégül azt látta, hogy — a székesfehérvári szokáshoz híven — csaknem még annyian (132) tudolnak a kath. egyll. ház kistermébe, bizony bosszankodott. No azért nem volt baj. Sőt Havranek József elnök szép felköszöntője után magát Fricayt is annyira elragadta a hév, hogy felköszöntőt mondott még pedig egész talpraesettet. A lelkesedés tetőpontra hágott, amikor Gaudernak József altábornagy is felemelkedett és lelkes tösztöt mondott a katonaság és polgárság egyetértésére. Végezetül Bierbauer Viktor köszöntötte fél meleg szavakban Havranek Józsefet. A bankettek még a késő éjjeli órákban is együtt voltak.

Sorozás. A honvédelmi m. kir. minister megengedete, hogy az ideii főszorozásról előreláthatólag nagy számmal távol maradó állasköteleselek megvizsgálása céljából a székesfehérvári állandó sorozó bizottság a folyó évi május hó 3-ik napján kívül már május hó 3-ik és 4-ik napján is működhessek. Ezen állítási napokra az állítási köteleseknek a következő sorrendben kell megjeleniök. 1. Május hó 3-án a móri, sárbogárdi és adonyi járásból. 2. Május hó 4-én a székesfehérvári és Tolnavármegye simontornyai járásából. 3. Május hó 5-én a vaáli és Tolnavármegye duna-földvári járásából.

Közgyűlés. A székesfehérvári Belvárosi Kiskedevő-Egyesület f. hó 10-én d. e. 11 órakor tartotta meg XXXVI. évi rendes közgyűlést. A közgyűlés tárgysorozatot már közöltük lapunkban. Magáról a közgyűlésről a következőkben számolunk be. Mindenekelőtt ki kell emelnünk a titkári jelentést, amelyben Lambert Vilmos titkár alapos képzettség és nemes lelkesedésre való bevezetés után köszönetet mond a fenntartóknak. Az 1903. év számadatai ezek: összesen 124 gyermek járt be az év folyamán, még pedig 78 fu és 46 leány; 56 rk., 6 ev. és 62 izr. Óvodijakról befolyt 416 korona. Az egyesületnek 95 alapító, 47 rendes és 1 pártoló tagja van. — A jelentés megemlékezik Göbel János György ig. és id. Krécsy Miklós r. t. elhunytáról, továbbá az adományokról. (Székesfehérvári város 600 k. székesfehérvári Takaréék és Fejérmegyei Takaréék 60—60 k. Kereskedelmi Bank 35 k.) Az orvosi jelentésen dr. Lauschmann Gyula egy. orvos számol le az intézet egészségi ügyeiről. Jelentésében elismeréssel nyilatkozik. Sebásty Magdolna óvónő érdemeiről mint aki helyes érzékkel és alapos ismerettel rendelkezik a közegészség kívánalmait iránt, s elővigyázó, a közegészség érdekében kifejtett sok oldalán és üdvös működésével nagyon rászolgált arra, hogy a közgyűlés halája jelétől jegyzőkönyvi elismerését nyilvánítsa. Ezt, a megleghangu indítványra, a közgyűlés készséggel meg is tette.

A vármegyei központi válasszmány. Fejérmegyei tanácsa ma Orbán Imrét a Szent György kórház gondnokát hivatalos állásában való rendelkezéseket — a mint értesülünk 300 korona pénzbiroságra ítélte.

Szerelemfölt aggastyán. Közös konyhán lakott Léway János 60 éves fogházór Kornu Márkus nevű, 27 éves zsidó szabósegéddel a Tobak-utca 19. sz. alatt. A szerencsétlen fogházór gyengéd érzelmekkel gyanusította a fiatal Kornu s az ő vele egykoru hitestársát. A 11- és 12-ike közti éjjelen nagyot mulatott Léway János s csak éjjel után vetődött haza. Ekkor újra kitört rajta a szerelemföltés örülete. Berontott Kornu szobájába és azt szidalmazni kezdte. Ez őt kiutasította. Később ő is kiment az udvarra és ott kezdtek dulakodni. Majd, mikor Léway újra el akart menni hazulról, a gonoszlelek nem hagyta nyugton Kornu sem, utána ment. Amint ezt Léway észrevette, étkelen dühre gerjedt, és zsebkését előlírta, a szerencsétlen szabósegéd oldalába döfte. A rendőrség nemsokkal később a helynére ment, a sebesült a kórházba szállították, ahol most élet-halál közt lebeg. Felgyógyulásához nincs remény.

Ipartestületi hírek. Az aggiparosoktól Segélyző Pénztár közgyűlése f. hó 17-én azaz vasárnap d. e. 9 órakor az ipartestület tanács termében, az ipartestületi közgyűlés pedig ugyanazon nap délelőtt 10 órakor a városi ház nagytermében lesz.

Öngyilkosságok. A szociálisták sorstüdzöttnek nevezik, aki elzüllik. Nekik sorstüdzött a tolvaj, sőt néha a gyilkos is. Tolvajj, gyilkossá tette a társadalom. Nem irigyeljük a bölcselő tehetségüket. Mi úgy tapasztaljuk, hogy akiben hit és erkölcs lakik, azt a sors soha nem sujthatja annyira, hogy elzülljék. Látnunk már nyomorgó, de mégis becsületes embereket is. Úgy talán poetikusabb, ha egy öngyilkos gazemberről ditiramboikat zengenek az újságok; de az igazsággal össze nem férnek. És merjük állítani, hogy az ugynevezett szerelmi öngyilkosságok tragédia hősként való emlegetése csak növelik az esztüket vesztettek számát. Mi is szájalomra méltóknak tartjuk az öngyilkosokat; de tragédia hősként nem tiszteljük őket. Simsolits Pál tarisznya-készítő vasárnap d. e. a szedreskerti temetőben felakasztotta magát. Elvesztette hitét, elvesztette életkedvét, eldobta magától az életet. A második öngyilkos egy 19 éves legény, a ki meg azért lett „életunt,” mert számtalan gonosz tette miatt letartóztatták és vizsgálati fogságba helyezték. Rövid, „dicsőséges” mult után hosszú keserves jövő várakozott rea. Megretentett ettől a gondolatól, s mert elfordult Istentől, ő is elfordult tőle. Vasárnapvirradóra a börtönben felakasztotta magát.

A közigazgatási bizottság ma a vármegyei kistermében gyűlést tartott, melyből kiemeljük, hogy március végén az adóhátralék 1 millió 230 ezer koronára rugott.

— **Felvilágosítás.** A magyar posta területéről Németországba gyakran érkeznek csomagok, melyek kézbesítése elégtelen címzés következtében késleltetést szenved. Nevezetesen gyakran előfordul, hogy a rendeltetési hely nincsen világosan feltüntetve, továbbá hogy a csomagokra alkalmazott címraklapok a feladók törékeny lemez papírt használnak, melyen a cím legtöbbször megcsúszol, vagy olvashatatlanul válik. Minthogy a német postaigazgatás az elégtelen vagy hiányos címzés, nemkülönben az elégtelen csomagolás következményeire nem vállal szavatosságot; saját érdeke tehát a közönségnek, hogy a Németországba szülő küldeményeket a közlelbi jelzést és a címzett lakását is írja ki, városrész, utca, házszám lakás stb. Ajánlatos a küldemények tüzetes címét magára a burkolatra írni, a göngyöletlen belül a címraklapot tartalmazó küldeményeket szembeintőn megjelölni a csomagoláshoz pedig deszkaládat, viaszkosváznat, bőrt vagy erős fadóbozt használni.

— **Megszűnt járvány.** Dunapentele községben föllépett vörheny és kanyaró járvány miatt az iskolákat pár héttel bezárták. Most, hogy a járvány megszűnt, az alispán elrendelte azok újból való megnyitását.

— **Milyen okos.** A mama (a kis lányához): Mondd aranyom, morádd meg szépen a néminek, mennyi kettő meg kettő?

A kis Lány: Három.

A néni: Oh a drága! Milyen okos. Csak egygyel tévedett.

— **A ragadós állapotbetegségek vármegyénkben.**

Lépfene:	
sárbogárdi j.	Sárszentmiklós 1 u.,
székesfehérvári j.	Velence 1 p.
Vezettség:	
móri j.	Csákvár 1 u.,
sárbogárdi j.	Sárosd 1 m.,
székesfehérvári j.	Gárdonyi 1 u.,
náti j.	Etyek 1 u., Gyuró 1 u.
Ragadós száj- és körümfájás:	
székesfehérvári j.	Aba 1 p.
Sértésorhán:	
váli j.	Bicske 1 p., Csabdi 1 p.
Sértésvész:	
móri j.	Gánt 6 u.,
váli j.	Csabdi 3 u.

— **Rendőri hírek.** Nemes János gárdonyi és Tóth Ferenc baranyamegyei illetőségű munka nélküli csavargók a székesfehérvári rendőrség letartóztatva és pár napi szives vendéglátás után illetőségük helyére fogja toloncoltani.

— **Új községi irnok.** Alcsuth községben a Böhm Ferenc lemondását folytán megüresedett közs. irnoki állást Virág Sándor nyerte el.

Az egyházi zene és a „Székesfehérvári Hirlap.”

A Sz. H. f. hó 10-iki számában a belvárosi kath. kör legutóbbi felolvasó estélyéről közölt tudósításának keretében jónak látta egy kis oldaltámadást intézni X. Pius Pápának az egyházi zene rendezése tárgyában kiadott körlevele ellen. A Sz. H. tudósítója illetékesnek tartja magát az egyház törvényeinek felülbizárlására, jóllehet nekünk, kath. híveknek (hisszük, hogy a t. tudósító is az) lelkiismeretbeli kötelességünk az egyház törvényeit híven teljesíteni, annyival is inkább, mivel ez úgyben megység püspökünk Ó Méltóságának a pápai körlevélhez fűzött szavai szerint „a dolog kiváló fontosságát és magára a katolikus hitelre kiható nagy horderejét Ó Szentsége oly világos és meggyőző módon állítja szemünk elé, hogy e tekintetben minden további magyarázat vagy érvelés fölösleges volna, melynek különben sem lehet helye ott, hol egyháznak legfőbb tekintélye, látható feje szól hozzánk.” Ha azonban ennek dacára is hivatottnak érzi magát a t. tudósító a kritizálásra, akkor joggal elvárhatom tőle, hogy legalább tisztában legyen vele, miről van szó, és némi fogalma legyen arról az igazi egyházi zenéről, melynek lelkiismeretes művelését Ó Szentsége sürgeti. Hogy a t. cikkíró soha igazi egyházi zenét nem hallott, és így arról halvány sejtelmé sincs, azt elárulja

ön maga akkor, mikor a székesegyházban előadott „zenei szempontból igazán siralmas lamentációkat, a melyeknek régi szépsége helyébe most az önmagát lejárt recsegő baráthanghoz hasonló ének lépett”, ezen „zenei szempontból képtelen intézkedés” első megnyilatkozásának mondja. Aki a székesegyházi énekkarnak nagyheti szereplése után alkot magának fogalmát az egyházi énekről, az mondhatja Ó Szentsége utasítását képtelen intézkedésnek, de hogy Ó Szentsége nem ilyen éneket óhajt a templomokba behozni, az is szent igaz. Az a szereplés semmi másra nem volt jó, mint hogy ellenszenvet keltsen a templomba járó közönségben a reform irányában. Hasonlítsa csak össze a t. tudósító az iteni énekkar számalmas szereplését pl. az esztergomi főszékesegyház énekkarának fényes nagyheti programjával, s akkor látni fogja, minő az egyházi ének ott, ahol jóakarattal iparkodnak az egyház rendelkezéseinek eleget tenni. Igaz, hogy az esztergomi bazilika énekkarában nők is szerepelnek még, a mi székesegyházunkban pedig a t. tudósító szerint kitiltó rendeletet hoztak a női karra; csak hogy az a kitiltó rendelet a valóságban eddig még rém létezik, s így a mint husvétkor énekeltek nők a kóruson, úgy a nagyheti Responsoriumokat is énekelhette volna a mostani vegyeskar. Eddig ebben a tekintetben csak arra kapunk püspöki utasítást, hogy a lelkészek „a nagyheti lamentációkat csakis a rendes gregorián dallamban, minden orgona vagy bármely más hangszer kísérete nélkül és csakis férfiak által engedjék énekelteni.” Arról a női kar kitiltó püspöki rendeletről tehát beszélni még nem lehet, idővel azonban valószínűleg az is meg lesz; s hogy akkor is lehet egyházi műének, és hogy nem áll az, amit a t. tudósító mond, hogy t. i. műneket női kar és zenekar nélkül elképzelni sem lehet, annak bizonyítására elég a pécsi székesegyházi énekkarnak — melyben tudvaleg csupán fiúk énekelik a szoprán és alt szólamokat s melyet semmiféle zenekar nem támogat — gyönyörű nagyheti programjaira hivatkozunk. Hogy elképzelhesse, mit lehet olyan énekkarral kivünni, szolgálók belőlük egy kis izlettővel. 1902-ben pl. a lamentációkhoz a következőket énekelte az énekkar: szerdán a 9 Responsorium és „Christus factus est” 4 szólamu vegyeskar Mitterertől és „Miserere” 4 és 5 szólamu váltakozó vegyes kar Allegritól; nagycsütörtökön a 9 Resp. 4 sz. vk. Marcantonio Ingegneritől, „Christus factus est” 4 sz. vk. és „Miserere” 4 és 5 szólamu váltakozó vk. Aneritől; nagypénteken a 9 Resp. 4 sz. vk. Hallertől, „Christus factus est” 4 sz. vk. Mitterertől és „Miserere” 4 és 5 sz. vált. vk. Palestrinatól.

— A többi szertartásoknál Palestrina, Or. Lasso, Vittoria, Viadana, Soriano, Caes. de Zacharias, Mettenleiter, Haller, Nickel stb. régi és újabb mesterek 4, 6 és 8 szólamu vegyes karra írt műveit adták elő. Ezen műveket a t. tudósító aligha ismeri, mert nálunk ilyenek megismerésére nem igen nyílik alkalom, de ha érdekli őket irántuk, mint kora-értő embernek kívánatra szívesen szolgálunk mintákkal. — Különben azt a nagy mondást, hogy „műneket női kar és zene nélkül a zeneértő nem is tud elképzelni”, a t. tudósító — elég következtetlően — önmaga úti agyon, midőn a kath. kórek úgy vegyes, mint férfikarát méltán magasztalja. A férfikar többnyire zenekar kísérete nélkül szerepelt eddig és azt is észrevehette a t. tudósító, hogy nők nem szerepeltek benne; tehát műnek nők és zenekar nélkül nemcsak hogy képzelhető, hanem elő is adható és pedig úgy, hogy még a t. tudósító tetszését is megnyeri; és ha a zenekar kísérete nélkül előadott ének lehet szép a kath. körben, ha ott lehet „megható, nemes érzelmekre hangoló s a lelket Istenhez emelő”, miért ne lehetne az a templomban is? — Végül még valamit az „önmagát lejárt recsegő baráthangot” illetőleg. Valóban hiszi a t. tudósító, hogy az Isten a hangot az emberek társadalmi állása szerint porciózza ki úgy, hogy pl. a barátoknak jut a recsegő, az orvosoknak a csengő, érces, az ügyvédeknek az öblös, az újságíróknak, szerkesztőknek a lágy fuvolhang stb.? Mi más véleményünk, mert ismerünk olyan krakógó, rikácsoló, páva-, sőt még kappanhangu urakat is, kik nem hordanak barátkámszát. — Egyelőre ennyit; kívánatra bővebb felvilágosításokkal is szolgálhatunk.

F. G.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Zempléni. Ön arra kíváncsi, hogy miért nem írják az újságok: *bölcsesség, békeség*? Hát csak az újságokban látta e szavakat egy s-sal? Kétkelünk benne! Nézzé meg a magyar nyelvtanokat. Ezekben az okot is megtalálja. A magyar ragozó nyelv, tehát a magyar szavak többől és ragozó épülnek fel. Ugy-e nem tűnt fel még önnek sem, hogy *csó-t*, s nem *csó-t* írunk. Pedig nagyon sokan mondják *ám csó-nek az csó-t*. Ha *bölcsesség-et* és *békeség-et* írunk, az annyit jelentene, hogy *sség* ragot ismerünk. Pedig csak *ság-ség* rag van. Vagy a tőnek kellene *bölcsese-* és *békesek-* lennie. Mi ilyen magyar szavakat sem hallottunk. Lehet azonban, hogy ön igen.

P. I. Lovasberény. Hirdetéseket, ha pályázati formában jönnek is, csak megfelelő díjazás ellenében közölhetünk. Kérünk erre nézve tudósítást.

P. F. Igaz, hogy egy szerkesztőség mindig igen sokat tud, sőt sokszor azt is tudja, a mit nem tud, de azt, hogy Tarkányi Béla Honfi rab leánya című költeményt kihez vagy kire írta, nem tudjuk. Talán akad olvasóink közt valaki, a ki választ ad kérdésére s tudatja velünk. Sajnos, hogy a költők illatos berkeiben ritkán járhatunk mostanában, lévén akarunk ellenére riedig próza bódodalma a határunk. Ránk nézve a költészet akkor szokott kezdődni, hogy ha igen tisztelt előfizetőink a hiányzó, elmaradt és reménybeli összegek szives beküldése által nekünk erre alkalmat adnak. Azt talán mondanunk sem kell, hogy halánk határtalan és mondhatlan leend irányukban. Ugyebár ért bennünket? Ez azonban nem épen önként szól, hanem másoknak.

189/1904. v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. végrehajtó az 1881. évi 60. tc 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a székesfehérvári kir. törvényeszkék 2198/904. sz. végzése következtében *vb Csikos Béla* esődtömege ellen fogana-tosított leltározás alkalmával felvett és 2701 k. 82 fillérre becsült 21 hordóban lévő 7646 $\frac{7}{10}$ liter fehér ó és ujbork nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a székesfehérvári kir. bíróság 1904. V II 152. sz. végzése folytán *Székesfehérvárott vb.* tulajdonát képező „*Lovasberényi-uti dü öben*” fekvő pincéjében leendő eszközlésére.

1904. évi április hó 18-iki (tizennyolcadik) napjának délutáni 2 (kettő) órája határidőül tüzetik, és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi 60. tc 107. és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Székesfehérvárott, 1904. évi április 6-án

Andaházy Antal

kir. végrehajtó.

Papp Károly

selyem műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Székesfehérvárott, Városház-tér 5. szám.

(Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindenemű uri-, női-, gyermek- és egyenruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végárak, valamint ágynemű-toll tisztítását elvállalom. Gyász esetekben a legelőrebb idő alatti kiszolgálást ígerek.